

DE NIEUWE TIJD

BLAD IN 'T PLAT

3

Februari 1995

81-120

Belcampo

Gerrit Bellers

Jean-Paul Franssens

Herman Heida

Everhard Jans

Gerrit Klaassen

Gerrit Kraa

Frank Löwik

Ben Mulder

Broos Seemann

Bennie Sieverink

Fred van de Ven

Goaitsen van der Vliet

Theo Vossebeld

Willem Wilmink

DE NIEJE TIED

Blad in t plat

Nummer 3, februari 1995, veertig ziedn, weenkelpries *f* 9,-

Redaktie

Frank Löwik, Goaitsen van der Vliet

Oetgeaver

De Oare útjouwerij/De Aandere oetgeaverieje
Postbusse 3589, 7500 DN Eanske, 053-329949

Kopiej

Meugelike biejdreagn (t leefst op schief) noar n oetgeaver. Nog meulier is t a'j der ne kassette met n sprökn teks biejdoot, veur t bepoaln van de juuste schriefwieze.

Abonnemeantn

Elk nummer kömp eerst as t zoo wied is. As vastn leazer betaal iej tweentig ceant de bladzieide en op zien meent 25 geuldn van te veurtn op giroo 4611391 van n oetgeaver, met opgoav van t eerste nummer da'j in de busse wilt. A'j schriftelik opzegt kri'j wierum wat der nog steet van t betaalde veurschot.

Logoo en veurkaft

Gerhard van Dragt bNO (teekning Jean-Paul Franssens)

Tekstverzörging en zetweark

Bits & Books, Eanske

Drukweark

Febodruk BV, Eanske

Sponsors

De auteurshonorariaa veur de metwearkers an dit nummer wörn betaald deur de Grolsche Bierbrouwerij Nederland in Eanske.

INHOALD

Willem Wilmink, <i>Aait weer verdan</i>	82
Gerrit Klaassen, <i>Hacker</i>	83
<i>Redaktioneel bod</i>	84
Jean-Paul Franssens, <i>Op d'n Helling</i>	85
Belcampo, <i>Gemengd bericht</i>	87
Frank Löwik, <i>n Paar tred veur</i>	89
Theo Vossebeld, <i>Twee gedichtn</i>	92
Fred van de Ven, <i>Twee nije leedtekstn</i>	94
Gerrit Bellers, <i>Kanoo</i>	98
Ben Mulder, <i>Handn</i>	99
Herman Heida, <i>Max's Kansas City</i>	100
Broos Seemann, <i>Haar van</i>	97 101
<i>Kort ekeurd:</i>	
Frank Löwik oaver <i>De sneekaels</i>	105
Goaitsen van der Vliet oaver <i>Taal van Haaksbergen</i>	105
Oaver <i>Grammatica van Twents</i>	106
Frank Löwik oaver <i>Mooi weer vandaag</i>	106
Goaitsen van der Vliet oaver <i>Tuss'n Twente en Achterhook</i>	107
Bennie Sieverink, <i>Dree limericks</i>	108
Gerrit Kraa, <i>Zee warn öar beppe neet vergètn</i>	109
Ben Mulder, <i>Silbertanne</i>	111
Gerrit Klaassen, <i>Guck mal Heinrich</i>	113
<i>Leu, Potleu & Stömpkes:</i>	
Frank Löwik, <i>Bettert oe!</i>	115
Frank Löwik, <i>n Woord an Henk Lettink</i>	116
Goaitsen van der Vliet, <i>n Weurdken derbiej</i>	117
Gerrit Klaassen, <i>Klöafzin 1 — Van hoes oet</i>	118
Henk Leferink, <i>Klöafzin 2</i>	119
Everhard Jans, <i>Gedachtn an Koperen Ko</i>	119
Goaitsen van der Vliet, <i>Goodgoan in 1995</i>	119
<i>In en oaver t plat</i>	120

Oetsproak

Gerrit Kraa (Riesn): ei ≈ eai, -gn ≈ -ngn, -v- ≈ -w-, -vn ≈ -wn, -vnd ≈ -md, sch- ≈ sk-, zich ≈ zik, meaken ≈ meakn, meakes ≈ meaks

Ben Mulder (Hattem): -vn ≈ -mn, sch- ≈ sk-

Willem Wilmink

82

Aait weer verdan

Leed veur FC Twente, van de CD *Twente Thuis*.

Kloas har n wiefke, zoo mooi as nen droom,
meer op nen dag lear um t nus oonder n boom.
Kloas gung an t zoepn en t leup glad verkeerd,
totdat oons Kloasken dit versken har leerd:

Aait weer verdan, wiej goat aait weer verdan,
mangs as de wiedeweergaa en mangs heanig an...
aait weer verdan, wiej goat aait weer verdan,
mangs as de wiedeweergaa en mangs heanig an.

Den hef gin hoes meer en den hef gin job
en den hef nen heeln hoop genöal an n kop,
meer hoo t oons ok weer op n emmer is vreurn,
wiej hebt FC Twente: dat geet flooit verleurn.

Aait weer verdan...

Al scheet oonze leu alverdan op de lat,
wiej blijft good te pas en wiej krabt oons an t gat
en as FC Twente de wedstried nog wint,
dan kö'j nich begriepn hoo bliej a'w dan bint!

Aait weer verdan...

Hacker

- Kortns mos der in Almelo a nen hacker bieje rechter vuur t hekke verschienn.
- Wat vertel ije mieje noe?
- Kortns...
- Joa, dat he'k wal heurd. Mer wat mos Hekket bieje rechtbaank doon?
- Ik zear dat der nen hackerrr, met ne r van rrowmoos, an eklaagd wördn. Dàt he'k ezegd.
- Den Hekker, wel is dat dan?
- Ije könt better vroagn wàt dat is in plaats van wèl...
- Good, good. Ik begin wa wier van vuurtn of an. Wàt is nen hekker?
- Hè, hè! Ha'j t ok zoo wied? t Hef wal drie kortn en drie langn mötn doern... Mer wieje zint woar a'w wean möt.
- Keerl en gen ean, scheet noe mer op. Wèl is... ik bedool... vertel mieje noe s wàt nen hekker is.
- Na good, mö'j luustern. Nen hacker is t niejste soort krimineel. t Is nen duvelstoojager van n digitaal snelweg.
- Snelweg? Jaagn den dan zoo har?
- Den hacker har zölvns de wetmakers joarn te glad of west.
- Mer aans noe nich; ze hebt m toch mer mooi vuur t hekke kregn. Nee, den hef völs te har jag en doo hebt ze m doarbije trappeerd, wat ik oe kolveer.
- Joa dat za wa, aans hoovn e ok nich vuur n rechtbaank in Almelo a te verschienn. Mer t is nen krimineel van t niejste soort umdat e...
- Boo wisse, dat e van t niejste soort is zal ok wa, aans ha'k der wal eerder van heurd.
- Weas noe s evn stil. Wi'j noe nog wetn wat hee bieje de hakn hef had of nich?
- A'j t nich vuur oe könt hoaldn ma'j t um mieje geröst zegn, heur.
- Hoo he'k t noe! Wi'j nog wetn wat nen hacker is of nich? Dan kö'w better woaraans oaver kuiern...
- Nee, nee, t is a good. Gekheid... Goat mer verdan.
- Nen hacker is nen keerl, t kan aans ok wa n vrommes wean, den brek in bieje...
- Joa, dat neumt wieje ìnbrekkers en da's aans a n knap oald vak.
- Loat mieje noe s oetproatn!
- ...
- ... den brek in bieje nen kompjoeter van aandere leu. Den pleg hoesvreade-

brök umdat e onwettig elektronies zit te gloepn in systeemn en programmaas van wel aans.

- Met aandere weur: hoessvreadebrök viaa t stopkontak!
- Joa, joa. Krek zoo.
- Meer zunn achterbaksn, niejsgierign kompjoeterkraker...
- Zoo zo'j t könn neumn, joa.
- Den geet vuur joarn achter t hek, dat doo k met oe.
- Dat zal zich nog mötn oetwiezn.
- (zachtkes) Mer, uh... oonder oons ezegd, is t nen könnign?
- Dat zo'j wal könn zegn, joa...
- Dus iej wet wel t doan hef?
- Joa, dat we'k wa, dat doo k.
- Wel dan?
- Ik heb aans nich geern dat de leu zoln wetn da'j t van mij hebt.
- Wisse, wisse, doar kö'j van op an. Iej wet wel a'j vuur oe hebt.
- Mö'j mij beloavn da'j t nich wieder vertealt.
- Joa, joa. Kop derof!
- Noe mö'k oe zegn: ik heb t ok mer van verteln, dat he'k.
- Joa, joa. Na, wel is t?
- ...
- Na?
- ... (zachtkes fluusternd) Hekket!
- Tsss... ha'k t nich dach...

Redaktioneel bod

t Volgnde nummer möt veur n hil deel goan oaver muzikaantn oet Tweante, Sallaand en den Achterhook met leedtekstn in t plat. Wiej zeukt nog leu dee oons doarbiej helpn könt.

Gerrit Klaassen oet Eanske zal inkortn de redaktie van DE NIEJE TIED komn verstearkn.

Op d'n Helling

Den oonderstoandn teks wör, in ne Tweantse vertaling van Eric Slot, eerder pubelseerd in t beukske *Weg met Welling / Ver heen in Nederland*, bieje gelegenheid van oald en niej 1994-1995 oetgeavn deur Café Welling en Uitgeverij Bas Lubberhuizen in Amsterdam. Op den oard wör ut op den 7n januari 1995 deur n schriever/teekenaar/schilder zölf veurleazn in kafee Het Bolwerk, op nen literairn oavnd in t 'Jean-Paul Franssens-weekend', zooat ze zearn, in Eanske.

Jean-Paul Franssens was in t lest van de joarn zestig en in t eerst van de joarn zeuvntig regisseur bieje Opera Forum. Hee schreef o.a. *De Wisselwachter* (1981) woar n cineast Jos Stelling nen film op veutn. In t bibliofiele beukske *Belcampo, geen gewone wandelaar* (1994) beschrif e ne Fraanse vootreize met zienn könnign, den Riesnder schriever Belcampo.

Normaal zit ik altied bieje Jan Slot in Eanske. n Knap kafee. Good bier. Iej könt der lachn en iej mait der nich opschrievn, want doar blief iej altied an vastzitn; der kump alleen meer bieje en der geet niks of. Bal gehak? Prima. Genn prikmosterd. Gen slap zoer of slappe siepelkes dee't van oew bördjen valn veurda'j ze op hebt getn. Genne houweriej. Alleen veur de deur. Mangs krie'j wa s nen klap met in n umgaank.

Ik gung noar Amsterdam.

Ze zearn déé kaant op. En ik gung dee kaant op. Dat wör mieje loopn en loopn. Tot in de Museumbuurt, woar den snelweg deur n grösveald roast. De leu deudn eern nös umhoge, want ze gungn noar t muziekcentrum met n stuk aquarium der an vast.

Doar eargns achter was einliks n kafee. *Op d'n Helling*. Zeg dat wa. Wat n kommosiemakers. Ammoal types dee wa ne wek in de was konn. Met veurwas. En nog n veurwäske. Ik vreug beleafd an zonn kommosiemaker met nen board van vergangen joar woar t driethuusken was. Rechtdeur en noar oondern. Alman lachn. Wat n wil! Wat n wil! Ne trappe of en ik stun in ne oondereerdse krocht. t Was der nog akelig duuster ok. Doar stun n klean wicht met de veut in t water leaverworststökskes schoon te maakn. Doar haaln ze de weenst vandan.

Einliks op t huusken zatn doar twee muze, dee reupn dat ze dames waarn. Ik vort. Loat oe nich steurn. Boetn völ ik oaver ne oalde matte krek t eignlike huusken binn.

Den grapnmaker van doarnet reup: 'Ha, haa, hij heeft eindelijk de herentoilet-gelegenheid gevonden. Knap. Knap. Ga daar niet zitten want op die plaats zitten altijd twee beroemde schrijvers en daarnaast, bij die twee lange Spaanse vrouwen met die neuzen en dat kroezige hummeltje ernaast, komt onze spijtoptant die, sinds hij niet meer drinkt, alleen nog maar bidprentjes overtekent.'

Noa ne lange, lange tied kwam mien bierken. Woarm, want de mienwearkers-vrouw dee t kwam brengn har eern doem der in estökn den zee zich net har verbraand bie t hard ekokte eierkokn. Een van dee Spaanske vrouwleu, de kleane, vreug of ik wa genug Tweants wesselgeald bie mij har. Wier lachn. Den bal gehak was veerkaant en zwart van boavn. Hee völ veur n groond. En doo k zear dat Jan Slot m in Eanske toch op zien meenst har um edreaid veur hee m op t bördjen terug har doan, kreeg ik van nen keerl met beargschoon an nen fleenkn schop.

Doo't den keerl van dee bidprentjes kwam opdaagn met zonn boln vriend den ok van n foezel of was, wör t einliks leuk. Man, man, wat könt twee volwasn keerls nöaln as ze nich meer dreent. Meer dee Spaanske wichter zoekt oe de oorn van n kop. Op t raam stun da'j der ok kon biljartn. Alns leegt ze an mekaar vast in dat kafee 'Op d'n Helling'. Dat ene wief met den nös kneep mij oonder de toafel zoo meer in t gat. Jonge, jonge, was mij dat lachn.

Gemengd bericht

Den bekeandn schriever Belcampo (schoelnaam veur Herman Schönfeld Wichers oet Riesn, den breur van den plat-schriever mr. K.D. Schönfeld Wichers), hef eenmoal in zien leavn n verhaal in t plat pubelseerd. Dat was in 1957 in t tidschrift De Mars.

Hieroonder krie’j t, um ezet in oonze standaard schriefwieze. Zoo brengt wiej dit zoo good as onbekeande, mer naa leaznsweerdige stuk vanniejs oonder n andacht.

Naar aanleiding van het verkeersongeluk op het kruispunt van de Rijksstraatweg met de provinciale weg van Geestelo naar Hammelink waarbij de 62-jarige Gerrit Jan Boltkamp bij het maken van een fietstochtje om het leven is gekomen, had onze plaatselijke correspondent in verband met de Actie voor Veilig Verkeer een onderhoud met diens eenenzestigjarige tochtgenoot Arend Jan Klein Koppenink, die van het ongeval getuige is geweest. Het in zijn eenvoud zo treffende verhaal van de heer Klein Koppenink geven wij hier letterlijk weer.

Joa, Gartjan en ik wiej dachn: alleman hef teegnswoordig vakaansie, loa-re wiej ook nen keer. De beste joarn he’w wal ehad mear op de fietse könne wiej beidn nog bes verdan. Non, doar gunge wiej, n betjen stoete in de tasse en mooi weer. Dree dage wa’w van t hoes, n eerstn nach zo’w sloapn bij nen deenstkammeroad van um en n tweedn bij ene van miej.

Wiej jachn heanig an en kömn bij n rieksstroatweg. Doar harn ze n groot bord too ezat. *Levensgevaarlijk kruispunt* steun der op in t Hollaands.

Ik zegge teegn Gartjan: begriep iej dat? Nee, zeg e, loa’w s ofstapn.

Dat dee-re wiej.

Ik zegge: Wat zol doar non vuur leavnsgevoarliks bij wean. Baksteender, zeg ik, en grös an de kaantn, dat he’w bij oons veur t hoes ook. En doargenter hebt ze t met beton edoan. Kan wean dat dat niejerwetse spil zoo gevaarlik is, doar wusse wiej vroger niks van.

Kan wean, zeg Gartjan. Dee baksteender dee zeent wa good, dee zeent oet Riesn.

Ik zegge: an’n ze ook oet Riesn komt, doarumme köant ze ze nog wal lös jaagn. Loa’w s kiekkn.

Wiej zatn de fietse an de kaante en probeern of der ook steender lös zatn.

Kö'j begriepn! t Hele spil zat nog nèt zoo vaste! Doar was niks gin verwrikn an.

Ik zegge: loa'w s noar n rieksstroatweg op an.

Wiej leupn der hen. Kearl, kearl, wat n autoos jachn doar!

Ik zegge: zal doar misschien groond oonder dee betonblukke vort espeuld wean?

Noargns n gat.

Doar mut toch wat wean met dat kruuspeunt, zeg Gartjan, aans harn ze doar dee bordn neet too ezat.

Loa'w der s op staampn, zeg ik, dan kö'w misschien wal heurn of dat doar hol oonder is. Wiej wochn tot der nen keer wat minder autoos warn en doe gunge wiej der met oonze kloompe op of. Doew he'w stoan te staampn op al dee betonblokn. Dee kearls in dee autoos toetn en angoan, mear wiej deern der niks op oet, wiej woln t weetn. Nen keer jachn mij der ene zoo kort langs de hoed dat t böas der mij van bungeln.

Wiej konn niks gewoar worn van holligheid.

Wee'j wat Gartjan, zeg ik, wiej munn der met t oor der teegnan goan lign, dan kö'w de holligheid better heurn. Dat dut oonzn dokter ook. At der dan nen autoo langs jach dan mut oe dat rappeln in n kop.

Wie legt oons dale um te heurn en t doern mear eavn doe jachn der ene kats oaver Gartjan hen en Gartjan dood. Den kearl kon der niks an doon, hee har um neet könn zeen, zear e. Met nen zeeknautoo hebt ze m op ehaald en noar t hoes hen ebrach.

Non hef Gartjan t leavn der wal bie in eschötn mear umsgeliek wee-r ik nog aait neet woer at dat gevarlike van dat kruuspeunt non feilik in zit.

n Paar tred veur

t Was a nen bestn zet eleadn da'k m esprökn har, Toon oet Langeloo. Pensioneerd, joa, pensioneerd wat? Toon hef van alns a bieje de been ehad, mer hee kon t nooit lange bieje een ding hoaldn. Hee hef a met gas escheuvn, hering verkof en met zukke beste glassnieders op t maarkt estoan dat e zich nich vertrouwn twee moal in de zölfde plaatse te komn. Hee kon der wiedleustig van verteln en zoo da'j nich op de klokke keekn. Vanoavnd zo'k der s achterhen kiekn.

Wat was e oet de plodn, ik kenn um zoowat nich wier zoo op edoft zag e der oet. Blauwe blazer an, ströpken um... Hee was, deu hee, net n anderhalf uur wier in t hoes. Wat gin bezwoar was en 'komt der toch in.'

'Foi,' zea e, oonderwiel hee miej t döpknen van de bierflesse ofwipn, 'naa drok ewes de leste tied. Niks as herdeankingn.' Hee wees met zienn vinger noar ne rooie baret dee op de kaste lag.

Ik verwoondern miej. 'Doarvandan da'j der zoo as n heerken oetzeet', zea ik. Toon en deenst. De leste kombinatie dee'j in den kop kriejt.

Oonderwiel wesseln e de zwarte deftige schoon veur hoeslike grieze pantoffels. 'Hè,' zuchtn e, 'dee zit wat slokker um de peut.' Mangs mag e geern efkes row oet n hook komn.

'En t geet mer verdan', pakt Toon den droad van zien betoog wier op. Hee kreeg ne greune flesse Schiedam en schreuvn dee lös. 't Zal ok nog wa zoo heanig verdan kötteln. Goat mer s noa: 1944-1994 en tooknd joar 1945-1995. De eerste tied gin vree.' Tone lachn oonder oet n boek. Hee streek zich oaver zienn dikn fosn wit hoar. 'En ik,' zea e, opeens göng e opstoan, 'ik zin der bieje.' Hee stök zich n doem achter de lichtn, rekn ze oet en leut ze met nen klap op zienn boek terugketsn.

Ik mos der um lachn. Wat dat noe inhar. Op wat gebedn, dachn ik, is hee nooit völ ölder wördn as n joar of twaalvn.'

Dat maakt kuiern met um juust oardig. Aait is zienn beweeglikn geest nog vol potsn en toksn.

Toon zat a wier oonderoet. Hee har zich de 'peut' op de toafel esmetn. 'En t lik wa,' zea e, 'of ze der steeds meer an doot. Ik begriep t ok wa. Dat is umdat de leu dee't met edoan hebt, de bevriejders zeit mer, zoo heanig an beteun wördt. Vieftig joar is nich zoo min, iej poetst ze zoo nich vort. Mer, mö'k eerlik zegn, veurige wekke op dee Ginkelse heide... man, o man.' Tone wuuvn met zienn kolnschup. 'Der göng wa 3000 man maank. Oald-soldoatn. En de haalve stad op n eand. Wat wo'j ok, Arnhem, doar mosn

ze t lieden! De leu möt hoaste net zo ruus in n kop hebn ewes as vieftig joar verleaden, wa'j der dan van least.'

'Wa'j der dan van least?' vreug ik ne verwoonderd. 'Iej hebt...'

'De leu, benaamt dan de jongere generoatie wil later nog teagn ere kleankeender könn zegn van: dan en dan sprak ik nog met een van de bevrijders. En dee wichter dan van... oet 1944-1945? Mer dat is a zoowat neegntig of hoonderd joar terugge.' Hee keek mij efn an. 'Zol könn as de jonge leu noe veur in de tweentig bint en dan wier oaver vieftig joar.' Met ziene haand deu hee nen slag noar veurtn um den sprong van de tied oet te beeldn. 'Mer geneugelike daag! A'j oe argns daal loat op n terras dan krie'j in n eerzezen de toafel vol. Is der aait wa ene den begeent, meestparts in t Engels. Can I buy you a drink? Dan zint ze verwoonderd as ik zegge dat t ok wa in t Hollaands kan. Preenses Irene Brigade.'

Der kreup ineenn n raar geveul bie mij umhoge.

'De Preenses Irene Brigade hef doar nooit ewes. Op de Ginkelse Heide', zea ik luk harder a'k eweeld har.

Tone vertöl gewoon deur, oaver nen oaldstrieder den jummer ne hen bie zich har en t deer laterhen har loatn opstopn, en dat de realiteit aait doorder was as de keunste beuke.

'Tone,' herhaaln ik, 'de Preenses Irene Brigade hef zölfs nich van wiedn stoan te kiek'n dootieds bie Arnhem. En dan nog... veur zoowied ik oonderrich bin heb iej doar nooit bie ezötn.'

Tone zetn zien glas daal en zwoonkn ziene gekruuste been plechtig hoaste - hee is zwak zat veur ziene leeftied - wier op de toafel. Hee sleut mysterieus de oogn: 'Dat weet íej, dat weet ikke,' zeg e, 'mer dat weet de leu nich.' Wat n oas was t toch. Hee reizn van herdeanking noar herdeanking en leut zich doar viern as bevrijder!

'Wat möt ik dan?' verdedign hee op miene beschuldiging van 'nepperieje'. 'In t bejoardntehoes tusken al dee oalde wievn?! En dan disseln oaver t etn en dramn dat Rietjen en Heintjen - of hoo't ze hetn mait - nooit komt?' 'Hoo kom iej an dee baret?' vreug ik ne.

Hee göng noar de kaste en kreeg t heufddeksel der of. 'Hoo zo'j doar noe an komn?' zea e. 'Gewoon koopn.' Hee streek leefdevol oaver de zachte rooie wol. Ik heb der a nen hoop wil van ehad. Was nog n keupken ok.' Zienn moond vertrök zich töt n glimlach. 'Kiek,' zeg e, 'ik doo de leu n gevaln. Zee sprekt met nen bevrijder - en ik hebbe der zölvn ok nog plezeer an. Steeds met n nös veuran, anspraak, börrelken hier, gläskén bier doar. Alman bliej.' Hee zöng t hoaste, de ärme wied oet mekaar: 'Vreendn veur t leavn!'

Noe lachn e van oor töt oor. 'De leu stekt der ok nog wat van op. Hier,'

zeg e, hee wees noar de kaste met beuk, 'ik bin good dokumenteerd. Doar stoat ze: alle deeln van *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog* van dr. Lou de Jong. Hef der ok nich bieje ewes', grapn e.

'Joa, Radio Oranje, met t gat hoge en dreuge in Londen! Alns steet der in. n *Fundgrube* zeg de Mof dan.'

'Of *gefundenes Fressen*', deu ik terugge.

Tone scheut in de lach. 'Iej könt t kriegen zooa' t hebn weelt.'

Luk wiederop lag n groot formaat illustratiebook. Korea-oorlog stön der op met witte kapitaaln.

'Da's pas oaver n paar joar, dee herdeankningn. Inleazn vöst.' Tone wees zich an de dunegge: 'Iej möt ze aait n paar tred veurblienv.'

Hee pakn vanniejs de flesse. Loa'k der oons de man nog ene in doon.

Theo Vossebeld

92

Twée gedichtn**Verleurn leef**

Ik schrief oewn naam
in de iesbloomn op de roetn
en met mien' haandske boetn in n snee
en langs de koolde loch.

Ik schrief oewn naam
in mienn oadem op ut raam
in t bleuiselblad van mei
en met t bloomnzoed dat ik zeai.

Ik schrief oewn naam
in de plässe noa de bujje
in de zonne met mienn schaa
en met framboozn-puddingsaus
in vanille-yoghurtvlaa.

Zene in de teuge

Zee ik doar
nen tutletom
in de teuge
van de barkn
met opzied
wied-oet
dunne fluutn.

Hij kik mi-j an
van opzied
en licht.

Nen toerlement
met lange armn,
de bene gestrids.

Vanoet de heugte
kik e na mi-j,
- hij lik te lachn.

Ne tu-tu danseuse
met deune pas
en elfnlach.
Ne peuntmutse
op der peune.

Nen parliot
met wappernd hoar
en paljasmutse.
Hij daanst
en licht
en kik mi-j an,
- oetgeloatn
onduugnd.

Fred van de Ven

94

Nieje leedtekstn

Oet t repertoire van Trio

Doar gung e hen

Der koomp mij lest nen fietser an
 met nen platn achterbaand
 Hee zeg: 'Zoo kaan'k nich verdan
 k Smiet m an de kaante.'
 Ik zear: 'Och keerl, doot nich zoo loomp
 Goat n schopndure dure
 Doar haank oe lenks mienn fietsepoomp
 an mien fietsesture.'

Doar gung e hen
 en doar gung e
 Ha'k hoast zeg!
 Doar gung e hen
 Koompt nich wierumme
 Wa'k oe zeg!

Doar kleunk in ene oet dat kot
 een alderbarstns vleukn
 Hee zeg: 't Ventieltje is ja vort
 Doar goa'k nich noar zeukn.'
 Ik zear: 'Och keerl, maakt oe nich gek
 Gebroek der een van mieje
 Ik bin m nich neudig en toekomn wek
 dan breng iej mij n nieje.'

Doar gung e hen...

Noe bin ik hellig in n kop
 Den keerl he'k nich wier zeen
 k Stel miej veur: ziene fietse op de kop
 en hee der stoer roondumdreain
 En dan dreaind an t wielkje
 met nen snoetn as n bliej keend
 bieje t sisnde ventieltje
 met zienn nös in mien' Hengeler weend!

Doar gung t hen
 en doar gung t
 Ha'k hoast zeg!
 Doar gung t hen
 Koomp nich wierumme
 Wa'k oe zeg!

Bookhoalder teegn kolnboer

(sociaal dramaa)

Alderbarstns wat bi'j laat man
 k Har oe eerder a verwocht
 k Heb de poort a veur oe lös edoan
 vanmorn um n uur of acht

Kiek, doargeenter he'j t kolnhok
 Doar kön iej oewn haandel kwiet
 Mö'j eerst t loek doarboavn lös doon
 da'j t der miej nich nöaste smiet

Oe krieg ik nog wa!

Geet dat wa allenig, joa hè
 Mö'k oe helpn, k dach van nich
 k Heb mien beste pak an, weet iej
 en ik heb mangs last van jich

A'j soms koffie woln hebn
 t wief hef n heerd oet loatn goan
 Iej könt ja wa jeneaver kriegn
 meer dan köj voort nich meer op de bene stoan

Oe krieg ik nog wa!

Keerl, wat loop iej toch te bloazn
 Iej liekt wa Hennik van de Stad
 den wiej kortns hebt begraavn
 Ze zeit dat hee t an t hart har had

Probeert dat noe s met twee zäkke
 Dan loop iej met de rugge rech
 Een op elkn schoolder pakn
 Da's efficiënt, he'j t zoo terech

Oe krieg ik nog wa!

A'j hulp neudig bint mö'j t zegn
 k Dreai mienn haand der nich veur umme
 k Kan t zoo oons Graads oetlegn
 Hee döt geern wat veur nen vrömdn

k Kan oe een deenk wa verteln
 A'j as ik n vak harn leerd
 hille dage ceantn teln
 da's pas wearkn as n peerd

Oe krieg ik nog wa!

Ik goa voort mooi noar t hoes hen
 t Is mij boetn völs te koald
 en ik kan t ok nich good hebn
 dat iej mij van t weark ofhoaldt

A'j t temet n moal terech hebt
 kön iej oe den bessem kriegn
 en dan mö'j t hier meer s ankeern
 want zonn pröttel kaan'k nich liedn

Oe krieg ik nog wa!

Oonze Dinie hef de knippe
Köch vandaag ne nije bloeze
Iej möt de rekkening meer stuern
want ik heb gin geald in t hoes

Noe wiej t toch oaver t geald hebt
Tieen proceant kan der wa of
want ik bin nen vastn klaantn
Ik koop nooit wat op den pof

Oe krieg ik nog wa!

Iej zoln dat peerd van oe s roskamn
God, wat zöt dat beest der oet
Ik zol mij de oogn oet n kop schaamn
en t lik mij nog wa oondervoed

A'j tooknde moal noe wierkomt
trek dan nich zon laank gezich
t Is beleefdheid woar t op ankömp
Nee, goat meer, k doo zölvns de poort wa dich

Oe krieg ik nog wa!

Oeh, woch meer of, oe krieg ik nog wa!

n Haalf joar later kreeg den kolnboer
van Graads doe ut berich
hee zol veerteen mud koln storn
en vort was zien laank gezich

Zoonder nen blik oaver zienn schoolder
met nen grim van oor töt oor
storn hee ten gunste van den bookhoalder
veerteen mud bie t postkantoor

Oehoehoe, ik heb mij doodlacht man!
Oehoe, ik heb mij doodlacht man, oehoe!
Peerderookvleis was later eavn hil goodkoop.

Kanoo

Den Hengeler close harmonygroep De Dellen is a nen hiln zet bekeand in Tweante. Twee wichter en twee jongs zingt oonder begeleiding van nen gitaar leedkes oet de joarn veertig en vieftig. t Repertoire is nen deurpot van harmonieuze luusterleedkes en lollige leedkes, meest 'koffers' zooas ze t zölf neumt. Zee arrangeert den hiln kroam zölf en woar t kan schrievt ze eign tekstn.

Een van dee leedkes het *Kanoo*. t Is n echt Tweants nummer, rechtoet op t hoes an. Iej könt wa mooi Engels zingn, mear a'j t in oew' eign moderspraak doot, dan breg dat de boskop völ better oaver. Dan kömp t kort bie de deur. t Leedke hef hier dan ok aait völ sukses. En at ze t zingt dan kö'j zeen dat ze der onmeunig völ plezeer in hebt. Iej zingt t zoo met, en dat doo'j.

Kön iej n keertjen in mienn kanoo
 Kön iej n keertjen met miej met
 Kön iej n keertjen in mienn kanoo
 Ik zing zoo geern un mooi duët

Iej leit oewn kop op mienn schoolder
 Ik zeuk noar zeute leve weur
 En a'j good luustert an mienn schoolder
 Dan goat wiej noch efkes deur

Ik bin mirakels gek op oe
 Ik mag oe zoo geerne zeen
 En geet der weer ne wek veurbiej
 dan deank ik: da's a zeuvn daag eleedn

Kön iej n keertjen in mienn kanoo
 De moan dee steet der zoo hel bie
 En as t good klikt met oons as duoo
 Dan goa-r iej oaverboord veur miej

Handn

Un proatoavnd oaver relaties. Geleidelik-an kwamp t volk binn. Met n kop koffie in de hand dreain ik mien umme en doar stund ze. Scholderlank hoar en un wat ofwachtnde uutkiek. Un veurkoomn woar Rubens wille an ehad zol hebn en dat had ik ok.

Deur ut toeval een beettien te helpn kwam ik in dezelve groep as zie en wie bleekn menare goed te verstoan. De oavnd namp zoo zien loop, der wordn nog wat noa eproat en geleidelik-an leup de zaal löag. As ien van de lestn ging ik mien jasse uut de garderobe haaln. Uut n wat duustere hoek stapn ze iniens op mien toe.

Zie had op mien ewach en saamn ginge wie noa buutn.

‘Welke kante mu’j op?’ vreug ik.

‘Mien autoo stiet bi-j t station’, was t antwoord. ‘Metloopen?’

‘Graag!’

Onderweg vreug ze of ik heur de veurige moand bi-j net zon soort oavnd niet op emarkt hadde. Ik mosse eerlik bekenn dat dat niet ut geval was. ‘Mar die keer heb ik mien vaste veur enömn da’k hier vanoavnd wéér zol wean’, zegn ze. Toen heuld ze in en kwamp recht veur mien stoan.

‘Hold mien s stief teegn oe an’, vreug ze.

En ja, wat doe’j dan?

Mien handn gleeđn onder n dikke woln trui en vunn doar de riepste borstn die a’j oe könt denkn. Harde tepels sprungn op in de holte van mien handn. Mien kniejn knikn en heel eavn bestun der niks anders meer as die kleine warme weerld onder die trui.

Op t zelde moment realiseern ik mien da’k ieskolde handn hadde en ik mompeln iets van ‘sorry’.

‘Wat noe sorry’, zegn ze. ‘Hier he’k n hele moand plus disse oavnd op ewach. t Bint oewn handn, jonge. As iej wilt dat bepoalde vrouwn oe met ruste loat, mu’j in t vervolg op oewn handn goan zitn. In de ofgeloopn weakn he’k dit al wè honderdmoal beleafd en toen k hier noar toe ree ha’k mar iene angst, dat was dat mien dit mis zol goan.’

De arms umme mekaars scholder, zoo leupe wie noar heur autoo. Met n dikke kus, midn op de mond, namp ze ofscheid.

Toen heur ‘Ente’ wegronkn bedach ik mien da’k gien flauw benul hadde hoe of ze hietn en woar ze woonn.

En mien handn?

Ik heb mienzelf beloafd da’k der nooit op zal goan zitn.

Herman Heida

100

Max's Kansas City

Den oavnd, noa nen daglaank dweln maank
muurn en leu, veen ik ut an Park Avenue.

Ik har der joarn eerder wiln wean, met Sweet
Jane, in n duuster heuksken van de boavnzaal,

en dan is der bloos nog dit: ik lig schriewied
in ne vrömde kamer, boetn kleenkt t nachtverkeer,

ne sirene, ik veul eer' gulle lipn dwers deur
alns hen, ik bin de tied en neargns meer.

Doo k de oogn wier lös, zee ik
barstn in t plafoond: dit is

t gedich da'k schrievn zal.

Haar van 97

Verhaal uut Deavnter

De stroate wöarin ik opgruin was gieen stroate. Volgns de naambördn n weg. Diee hād wel alles van n stroate. Lange was e. Arg lange. Huzen, winkels, spoorviadukt, muziekschoale, fabriek: ieen zeutjen ongeregeld, zoo ongeregeld dat t deursloeg nōar: geregeld. Weinig huzen hadn t edörfd t zelde te weazn. Noa dree, vier herhalingn sprongn de blokn mōar gauw oaver op wat anders umme veural nieet op te valn. Teegnswoordig wōrdt stroatn in n half jōar an elegd en ebouwd. Vrogger in n halve eeuw ebreid. En nooit van gave knotn. Van restjes. Punnikn. Klösken-breijn, heet dat. 'Zeg dat nog s', vroeg ziee van nummer 97.

'Klösken-breijn, mevrouw, punnikn.'

'Nou, nou, dat taaltje hier,' lachn ziee, 'maar goed.' Ziee bleef lachn en zei ons noa de kennismaking de andere mergn bij haar terugge te komn. En veur wiee zien peerdetoom dan al t langste had, steln ziee n pries in t veuruutzicht. Strukelnd van t achterummekiekn liepe wiej bij haar de tuin uut.

'Om een uur of elf,' riep ze ons nog noa, 'dan ben ik wel op!'

Poasvakansie 1943. Veronderstel dat onze moders pas teegn elf uur uut bedde zoln komn. Vān bedde, dat kon en dat moch as ziee zich nieet goed veuln of de ooievaar haar lelijk eprikt had. Bij haar van 97 zatn bij toern de gordienn tōt an de middag dichte. Ziee was dan oke gieen moder, mōar n dame zooas diee of ebeeld stonn in de stapels veuroorlogse modeblaain op zolder bij mien kammerōadjen Henkie Beukel. Bij ons thuus waarn de tiedschriftn oke nieet weg egoid zooas De Engelbewaarder en de Katholieke Illustratie. Dōar stonn gieen dames in, behalvn dan de koniginne en prinses Juliana. Nee, in diee blaain bij Henkie zag iej de soortn as Mevrouw Borodouille. Haar name verschiln hevig van Bosman en Gerritsen. Dōarumme neumn de mensn onze nieje buurvrouwe mōar gauw: Haar van 97.

Dat huus met dat nummer had kolde vloern en muurn. As dōar nieje mensn in kwaamn te woonn en der goed en wel in ebörgerd waarn, werdn diee vloern en diee muurn geleidelik-an ietskes minder kold. Later veulbaar wārm. En veurdat der n paar jōar verstreekn waarn, sloeg de rook der van of, zoo

heite werd'n ze. En de mens'n vertrokn schielik. Dan koeln t huus weer of. t Liedjen begon van veurtn of an: kold, wärm, heite, kold.

En t was nog n ekstra kolde dag oke dat Mevrouw Borodouille zich der vestign.

Mien grote breur was slecht in Frans, möar dat hindern m nieet bie'j t ontciefern van de name Borodouille en diee goed uut te speakn. Hiee had derbie'j de proef op de somme enom'n en schreef de name oaver diee in zwierige letters in n ovaal köapern plaatjen waarn edreevn. Hie'j beln an en de nieje vrouwe kwam veur. Ik zagge ze proatn en wiezn. De mevrouw lach'n en knikn. Dansnd kwam breur terugge. 'Ik had t wel goed! Ik had t wel goed!' jubeln hiee, 'Borodouille! En ie'j speakt t zoo uut.'

Hiee schreef t veur mien oke nog s foneties op.

'Ziee is zoo te zieren best aardig, hè?' zei ik.

'Joa heur, en ziee hef zukke titn!'

Dat had e nieet motn uitroopn. Moder heurn t en zoo groot was de grote breur nieet of hiee kreeg mien toch n flear an de oorn dat e viel teegn de zundese fietsn van vader en moder. Diee zundese fietsn stonn nieet in t schuurken möar half en half onder de jasn van de kapstok in de huusgang. De fietse van vader liep n floepe op in t veurrad en diee van moder n winkelhoake in de kettingkaste. Ik vroeg, stom zat, an moder wat titn waarn. Ik kreg'e geen antwoord. De breur wel n tweede opsalemander, diee de gangspieegel t leavn kostn. Disse schadegevaln waarn toen n dag of wat slimmerder as de oorlog.

Hoe weet ik noe nog dat t in de Poasvakansie van '43 was dat mien vrindjes en ikke an Mevrouw Borodouille de vorderingn van ons klösken-breijn hebt loatn zieren? Uut mien dagbeuksken. Iederieene hiel der toen ieene bie'j. Ik las der disse daagn oke in dat ik op woensdag in diee Goeie Weake uut schoale met Jopie Tamboer bin op eloopn. Jopie klaagn: 'Poasvakansie, zeg ie'j? Ja-ja, ja-ja!'

Hiee spiejn n grote klodder met schoemrand op de stoepe dat t tikn. 'Umme te beginn: mergn, Witte Donderdag. Zoowat de hele dag in de karke hangn. Oavermergn: nieet völle beater. Poaszaterdag: Latiens gezever van drie uur. Poasn, hoogmisse met drie heern, lof met ekstra zeurn en doartusnin ma'j niks doen met diee nieje, jeuknde klee'r an de reet. Tweede Poasdag, geen flikker anders. En dan bint der nog möar n paar daagn oaver en diee bi'j neudig umme de misselikeid van de wierrookvergiftiging kwiet te raakn.' Ik veuln dat Jopie geliek had, möar ik moch m dat van mien opvoeding nieet geevn. Döarumme zei ik: 'Bloasvoetbal mag met Poasn wel.'

Jopie sloeg t gängesken nöast zien huus in, prutteln nog van: 'Jezus,

bloasvoetbal! Vin iej dat leuk: sterretjes zienen en de hele tied flauwvaln?!'

Nummer 97. Haar of ziece. Was der oke n hiee van 97? n Meneer Borodouille? Joa, diee was der wel. n Korte, puulnde man met n balnrond heufd dat nieet goed boavn zien scholders kon, wol of moch uutsteakn. Hiee had n arg lege stemme woorin wat lös etrild was. En al bieje al dee e mien denkn an n bromvlieege. Daagnlang was e weg. En as e thuus ekomn was, ston e zoowat dalik alweer buutn in de tuin. Joa, wat gebeurt der met n bromvlieege? Iej zet m nooit n schöttelken met suker veur. Iej gooit n buutndeure lös en met n wieknde handdook jaag iej m uutpandig. Nee, Meneer Borodouille was der amper-an oke as e der wel was. En zien vrouwe proatn oaver m as: 'die vent van mij'. Möar hoe ziece proatn oaver de Mofn diee bieje haar oaver de vloere kwaamn? Hoge pietn waarn dat met hoge petn en flink wat glimmerieje an kraagn, borstn en mouwn.

Garrit Kloze was der nog bieje toen wieje terugge gingn nör nummer 97 umme de lengte van oonze peerdetoom te loatn opmeatn. En Garrit won de pries umdat e stiekem zich lens epunnikt had. Van al zien kammeröadjes had hiee de mooiste hoepel, n vernikkeldn, astoebleef! Wieje probeern bieje de fietsnmaker der oke zoo ieene lös te proatn. Resultoat lauwoene.

'Umda'k ieen keer zoo gek as Sunnekloas bin ewest, hoeft ulie hier nieet alle daagn te komn schooin', zei e en hiee dee of e ons met n tange sloan wol of gooin ons bandnwippers achternoa. Met wikkels van zilverpapier woln wieje de hoepel van Garrit evenaarn. t Was gepruts van niks en buutndat was t n tied dat der an alles schaarste kwam. Dus: lange nieet genog zilverpapier veur hoepels.

t Was op n dag dat der in onze stroate niks van oorlog te markn was. Gieen macheernde soldoatn met gezang oaver t Blonde Mientjen met t härte van prikkeldroad, gieen schaln oaver n zeereisjen nör Engeland. Gieen luchtalarm van de sirene op de muziekschoale. Zelfs de musn in de tuintjes maakn gieen ruzie. En der was oke gieen soebatn umme n keer te meugn met de hoepel van Garrit. t Had hoaste nooit emeugd. Dat e nog n vrindjen van ons was, dankn hee deran dadde wieje möar nieet woln wanhoapn.

t Hese jankn van onze hoepels zeurn teegn de huuzn op. t Ging hard want wieje waarn de race-versnelling oaverieen ekomn. Bieje t hekke van t Indiese museum grepe wieje ons doodmeu vaste an de spieln. Garrit had de race ewonn, dikke. Möar hiee was der zoo kapot van dat e zien hoepel nieet meer pakn kon. En onderwiel de zonne in t nikkel vonkn, waggeln de hoepel de stroate, t kruuspunt op. De autoobusse, de autoobusse! Garrit was inens nieet meer stuk. Met hoge-fladdernde handn vloag e zien geriej noa. Garrit?

Garrit! As de dag van gister herinner ik mien t gilnd sjankn van de busconductrice op Garrit zien begrafenis.

Wat kreeg e veur pries van Mevrouw Borodouille? n Fotoo van Adolf Hitler. Hiee wist nieet goed wat e dermee mos beginn en toen ging e der möar an roekn. 'Dank oe wel, mevrouw,' zei e kikkerig van tevölle zever, 't was nieet neudig ewest.'

Der viel n stilte diee wiej gatkrabnd en neuzepokkernd opvuln.

'Ach, nou hebben jullie niets', zei mevrouw. 'Wacht, jullie krijgen een troostprijs.'

Ziej trok an t koord van haar peignoir. Metieene glee dee gladde ruseljasse op de grond. Ziee had der niks onder an ehad. Op ieen bieen drea in t grote, hoge mense langzaam in de rondte. Toen ziee in de eerste stand terugge komn zol, vluchtn wiej weg. n Paar van ons huuln, ikke oke. Wöarvan? Van de plotselinge nieet te duudn oaverweldiging? Van de verkrachtnde aanblik? Op mien vlucht trok ik n verkeerde deure lös, n kastdeure met schapn der achter. Mien werd dubbeld zeer edoan. t Hoast nieet of te zienen vleis van Haar van 97 had eglooid en eglooid. Al dee blanke rondsels hebt mien lange veur de oogn noa ewolkt. Argns deurin was n dreeheuksken, zwart as kachelpotlood.

Hebbe wiej van dat wedervaarn wat oaver eholdn? Ik denke dat t mee is evaln. Wel bint wiej later veur alle zekerheid met n kleine vrouwe etrouwd. Möar ik vermoede dat as Garret was bliëvn leavn, hiee met n nog grotere vrouwe was komn anzetn as Mevrouw Borodouille.

Toen wiej al n hiel ende veilig haar achtertuint uut waarn, heurn wiej haar nog lachn, scharp en kriesnd met siddernde daling nöar dieepe in haar hals. Terugge an de veurkante van onze stroate, verloor Garrit de fotoo. Adolf Hitler weain de göate in. Garrit pakn m nieet op en zei: 'Döar kan e mooi lign.'

Mevrouw Borodouille hef t in haar huus vol eholdn töt 5 september 1944, Dolle Dinsdag. Toen waarn haar de muurn en de grond te heite ewordn. Met t heur an touwige sliertn en met n löshangnde reistasse diee ze möar an ieen hengel vasthad, kwamn ze teegn de middag de veurdeure uut. Ze liep de kante uut van t viadukt. t Ging op n stoknd holletjen. Verloor n sloffe. Hobbeln toch varder. Soms ging t eavn hard of ze an edouwd wier. Iemand raapn de sloffe op en riep haar noa.

'Nee,' dee ze zonder achterumme te kiek, 'laa maar legge. Ik kom zoo terug. Effe n boodschap voor de winkel dicht is.'

Möar wiej hebt haar nooit weer ezieen.

KORT EKEURD

Frank Löwik

Oaver: Henk Krosenbrink, *De sneekaels*

Rabeling, Doesburg 1993

Henk Krosenbrink hef met *De Sneekaels (en andere verhalen in dialect)* n beundel verhaaln oet egeavn den nich lange op de schapn zal blievn as de leu kwaliteitsverhaaln estimeert. Eschreevn in t plat van Weenterswiek in den Achterhook. t Book hef viefteen korte verhaaln in, woarmet den schriever hil verschilnde weerldn opröp. Van t Kafka-eske titelverhaal woar een verstrikt raakt in de angstbeeldn oet zien' eagn zeke geest noar t *Nummer* woar den schriever efficiency, rationalisering en gladstrieckerieje van de sociale verhoaldign wraakt. Staark is Krosenbrink hier in ziene dialoogn dee't hil natuurluk zint, verrasnd in ziene bizarre, mangs lugubere invaln. Hee gebrök gin woord tevöl. Deur ziene rieke fantasie, zien geveulige inleavn - benaampt in t verhaal *Den autoped* - en meisterlike haand van schrievn begeestert hee de leazers töt an t eand. Krosenbrink bewis deur disn beundel dat ok schrievers in n Neersassies plat in stoat zint volwasn waark of te leavern, woarveur gin meanske zich hoeft te verdoekn. Keerlswaark!

Goaitsen van der Vliet

Oaver: Dinant Dijkhuis, *Taal van Haaksbergen*

Twente Akademie, Eanske 1994

Oaver n eerstn druk van dit mooi in ebeundne book van 376 riek subsidieerde bladziedn kaan'k naa kort wean: knooiboksnweark. Dat lig wisse nich an Dinant Dijkhuis verstörvn den op ziene wieze t materiaal veur dit book biejene gadderd hef, mer an de (volgns T.A.-direkteur Thüss) 'vakkundige mensen' dee't t perskloar hebt maakt: Hennie Beerlage, Johan Schildkamp en Jan Sonder. Ok a was dat, zooat ze t zölf schrief, 'nich op n reagn-achtegn achternommedag', t book steet stief van de foutn en slaterigheedn, um nog mer te zwiegn oaver t verkeerd toopasn van de schriefwierzeregels. Eksemplaries bint de op zien meent zes foutn in de vervoging van 'gliedn' (339) en t tweemoal veurkomn van t zölfde riemen oonder 'fosn' en 'vosn'. Den tweedn, deur dree aandere 'vakkundige mensen' verbeterdn druk möt t lech zeen in meert, mer of ik mienn eerstn druk dan ummetoesken kan?

Goaitsen van der Vliet

Oaver: J.B. van der Velde, *Grammatica van Twents*

Uitgeverij Van de Berg, Eanske 1994

Plat-schrievnd Tweante hef lange joarn mötn wochtn op ne volledige grammatikaa van t Twents. Der was wa t een en aander, zooas Enklaars lesriege en de biejoagn van diverse beuke, mer n good noaslagweark nich. Doarvandan ok dat dit oavervolle nieje book op völ hoeraas wör onthaald.

t Steet mij an dat ut himmoals in t plat eschreavn is, töt an alle benamingn van woordsoortn an too, in de 'universele schriefwieze' van n Kreenk. Doarum is t zeunde dat n oetgeaver t nich loatn kon der nog wat in t Hooghaarlemerdieks bieje te zetn. Ok de schriefwieze is nich oavera konsekwent too epast. Zoo veen ik 'dreejn' nöast 'dreein', 'auto' nöast 'autoo' en 'grammatica' nöast 'ammonikaa'. Mer t blif nen sproonk in de goo richting.

Is dit noe t standaardweark met de autoriteit woar a'j van op an könt? Boo wisse nich. Doarveur is ut te völ n eenmanszaakjen, met alle biejkomnde ampartigheedn, zooas t eignwies vortlootn van t lidwoord 't' veur 'Twents' in n titel, nen hilm pleer schrieffoutn, en völ vroagn oproopnde veurbeeldn ('is west' i.p.v. 'hef west', 'vrouwn' i.p.v. 'vrouwleu', 'böl' i.p.v. 'bol(le)'). Van der Velde, zölf ginn Tukker van hoes oet, wil geern veur t woord hebn dat e *ut* Twents beschrif, dewiel alman toch wet dat zoowat geels nich besteet. Nee, t geet hier dudelik um *zien* Twents. Plaatselike variaantn gif e neargns, en ik mis de verantwoording doarveur. Der is ok ginne literatuurlieste. Hoo kump e feilik an al dee wiesheid?

Disse kritiek döt der niks an of dat Van der Velde n book van petaansie hef schreavn, en dat is prieznsweerd. Mer t leste woord hef e nich.

Frank Löwik

Oaver: Jaap van der Hoeft, *Mooi weer vandaag*

Broekhuis, Hengel 1994

Dit beukken hef verhaaln en gedichtn van staark wesselnde kwaliteit. Zoo beedt *Meid* nen veerdig eschreevn schets van leu op de waarkvloer in eer mangs ok wa dore doon en loatn. Oavertuugnd in ziene direktheid en sfeer-teekning. Leazers van DNT2 konn der a van geneetn.

Mer a'j t blad dan ummedreait dan steet doar n luk an ekleed möpken van t soort dat ik ok heurn kan in de klasse van mien' dochter van acht.

— Oonze kanarie kan proatn.

— Oo joa? Wat zeg e dan?

— Piep!

Dan deank iej: boo, foi toch, kon t nog goodkoper? En zoo golft t zon betken verdan in disse oetgave tusken oardige, leasbare verhaaln en oalde-keerlsgenöal. Dat is jammer, want de bettere stukke loat zeen dat Jaap van der Hoeff wisse wa wat kan, at e zich broekt.

Moch e ooit besloetn töt ne nije pubelkatie dan roa ik ne alns in t Hollaands te schrievn of woaraargns ne lesriege Tweants te volgn. Ik har nog nargns zonn onmeunign deurpot van plat en Hollaands eleazn. Ne argernis veur al degenn dee t Tweants luk serieus nemt.

Goaitsen van der Vliet

Oaver: B. Teela-Klein Lebbink, *Tuss'n Twente en Achterhook*

Twents-Gelderse Uitgeverij De Bruyn, Oldnzel 1994

Biej de presentoatie van *Met den koorde of door het zwaard* van Dick Schlüter in Oldnzel vreug ik oetgeaver De Bruyn of ik t beundelke riemkes in t Deepns van vrouw Teela wa besprekn mos veur DNT. Hee har mij n receansie-eksemplaar doan en ik kon der nich völle goods oaver rapporteern. Doo deu hee dat ne receansie niks meer oethaaln zol umdat e hoast alle viefhoonderd toch a kwiet was. Of zee ne grote familie har, wol ik nog vroagn, mer gelukkig ik kon mien fatsoen hoaldn.

Wierum in t hoes dachn ik: dat mag veur oons natuurlik nooit ginn reedn wean n book nich meer te besprekn. Wiej wilt t verschienn van pubelkaties in en oaver t plat geern krities volgn en doarbiej maakt de verkoopciefers en t al of nich meer veurroadig wean niks oet.

Woarum ik t in dit geval toch nich doo zooas t heurt wil ik annemmelik maakn met n letterlik citoat van de dearde strofe van t titelgedich (dat op t achterkaft en ok nog s op t leste blad van t oranje-witte beukske steet):

*Miene gedichten bint met een lach en een troan,
zo as het leav'n is.
Ik geef mien oog'n en oarne good de kos,
en mien fantasie is ôk neet mis.*

t Sprek wa veur zichzölf, duch mij. Dit is riemweark dat t plat nen slechtn deenst döt umdat der völs te völ van op de schapn, en t zicht op wat betters in de weg steet.

Bennie Sieverink

108

Dree limericks

Ne pad in de koel bie Ootmarske
was kwoad um t smerige plaske.
Heel wies sprak ne oel:
ach kikker, be cool,
iej hoeft oe der nich in te waske.

t Veurjoar is anbrökn in Flering:
twee eandn hebt der duftig verkering,
as ne bol met ne koo,
allez 2-cv,
al is ut nich good veur de vering.

Ne spoarzame deerne oet Eanter
geneet van t leavn en de reante,
mar blief oet heur klauwn:
um t geald wil ze trouwn,
as hoonder zoo plukt ze de veante.

Zee warn öar' beppe neet vergètn

Op nen deenkseldag steunn ze bie j oons vuur de dure: n poar vrouwleu oet Amerika, met as achternaam Ten Brinke. How doe joe doe. Verrie wel, senk joe. En o'j ook melk in de koffie woln. Daanknsweard.

Zee woln gearne wat weetn van öar vuuroolders. Ooit was der nen Thomas ten Brinke vort egoan oet Helden, noar Amerika. Ze warn bie j de VVV ewes, doarnoa bie j n domie en zoo tooverdan kömn ze in t Brook, want ie j weet mear nooit, wat zeg ie j, zegnt s dät t neet woar is.

Please, o'k öar voort kon helpn.

Non warn der vroger vermoord völle Ten Brinkes in Eanter. t Is allenig de vroage wavonne familie. Oarnds? Plumers-jongs? De Plesger? n Weeldn-Smit? Ik wol mear zegn. Der was wal nen Ten Brinke oet Eanter vort egoan, in de twentiger joarn. Popn-Jan har mie j ne keer nen brief loatn zeen, oet Amerika ekömn, berich an de noabers:

Geachte buren, ge zult wel zeggen wij krijgen geen bericht van Ten Brinke maar jawel eindelijk, in de eerste plaats van onze gezondheid, nu wij zijn door Gods genade nog goed gezond en hopen dat ook van u te horen.

Mear den brief was van Snieder-Gait, den met de vrouwe en de wichter zinne twee breurs achternoa was egoan. Niks te maakn met den Thomas ten Brinke, woervan de kleandochters zich de koffie good leutn smaakn, thank you very much.

t Bleek te goan um nen vuurvader oet Eanter, den in 1811 mos lotn vuur de zeemacht van Napoleon. t Was nen barstnd slèchtn tied, t bestoan was neet lich, in Tweante was t niks as oarmood, de leu köttern wat op n klean boerderiejke of voarn met n schuutje op de Regge, en wier aandern steunn ook nog in de ziedkamer achter t weavetöw; t was genn vetpot, mear loa'w neet klaagn, der zeent leu dee t nog slèchter hebt, woar of neet.

En doew gebuurn der van alns tegelieke. België köm in opstaand en wol vuur zichzelf beginn. n Haandel in katoen met Indië zakn tot mear as de helfte noar dealtn, en Willem de Clercq was an t bekiekn of de textielindustrie neet wat vuur Tweante zol könn wean. Thomas Ainsworth begun met weafschooln in Goor, Eanter en Hooltn, en zoo verdan, en doew dät good leup wol e grootschaliger an de gaank.

Neet länger in Goor, hee wol lever ne stea woer'j bètter konn voarn, oaver t water of langs de weg, en zoo zakn hee de Regge of, langs Eanter en Riesn hen, woer ook nog neet genog water in de Oa zat en op n lestn köm hee bie j n kruuspeunt van weg en water: in marke Noetsle an de nije kleenker-

weg van Zwolle op Almelo an. Tönnis de Jong begun der voort met nen hoarboarg, en Thomas zat doar de faktorij van de Nederlandsche Handel Maatschappij op. Zelf gung e wonn op n Eaversboarg.

En doar kömn nen hoop leu op of, oet Freeslaand en Dreante, van Schokland, mear ook van vlak nōas de dure: Gait ten Brinke köm oet Eanter, woer zin vaa Jan ten Brinke zoogezegd met ne zoompschute de kost har verdeend. Gait was etrouwd met Johanna Leyerweerd. Wat was Gait bliej met de fabriek, want non har e geregeld n vrachtje van dee katoenläpkjes, callicots, dee't e noar Zwolle mos voarn. Hee gung zelf ook wonn in de buurte van de fabriek, in Wijk B, zo as dät hetn.

In 1852 wör der ne zönne geboorn, en den hetn neet Jan, um de grovaa oet Eanter te verneumn, mear Thomas, noar den Ainsworth oet Engelaand. Wat is t toch n spil. Duur de eeuwn hen echte Tweantse naamn: vaa Gerrit, grovaa Jan, oavergrovaa Gerrit, betoavergrovaa Lambert, den zin vaa wier Gerrit, en dan op de stea n wich met den naam Thomas. Vort met de traditie, de grovaa kon der niks teegnin brengn want den was al lange dood. En Thomas Ainsworth kon e der ook neet ech bliej met maakn, want den was ook al oet de tied.

Thomas gröain op en leut de zoompschute vuur wat e weard was. De schippe-rieje was gen driete mear weard, de Regge wör woe langer woe ondeper, ze warn an t greavn met gröttere kanaaln, en hee har dät geworstel van zin vaa wal van dichtebiej ezeen, hee gung woarkn in de fabriek. Ze gungn wonn in Heldern, ook in Wijk B. En disse wieke wör in 1836 Nijverdal eneumd.

In 1873 trouwn Thomas ten Brinke met n meaken oet Heldern, Johanna Berendina Roelofs. Hee steet in de akte as fabrieksarbeider en zee is neeister, ook 21 joar. Öar vaa was ook al schipper van beroop.

Thomas krig ne dochter, Gerritdina. Geboorn in 1874, in hoes B 204, Nijverdal, gemeente Heldern. Hee woarkt dan nog aait in de fabriek, zinne vrouwe is met woarkn oet escheid. Zoo höarn dät, vroger.

As zinne vrouwe oet de tied keump, geet Thomas noar Amerika, in 1882. Zin breur Wilm geet um n joar later achternoa, ook noar Michigan. En doar, in Michigan, trouwt e zinne tweede vrouwe, en as ik t good telle krig e nog neegn wichter: vief meakes en veer jongs. Thomas blös n lestin oam oet in 1929.

Vuur zinne kleanwichter was der niks meuiet as ne keer voarn op de Regge, met nen niejn zoomp, de Regt door Zee, steale op Nijverdal an, oaver n oavertoom bie de Lange Jan. Gloepns mooi, zegge wiej. Zee zegnt t ietskes anders: wow!

Silbertanne

In de oorlog hadn de Duitsers un maniere bedach um bi-j lui woorvan ze t niet zéker wusn, mar die ze wè verdachn van teegnwarking, de schrik der in te jaagn.

Dat gunk zoo. Anbeln in t holst van de nach, trammelant maakn, de man woor t umme gunk op zien eign drempel neerschietn en weg wean. Niks arrestatiebevel, niks huuszuking. Onzekerheid, angst en rouw verspreidn, dat was de bedoeling. Die terreurgroep stund bekend onder de codename Silbertanne.

Mien vaa was in die tied rijkspolitieman. Een lastige positie vake, want de lui die veur de komst van de Duitsers al niet deugn wordn in de oorlog niet opiens blanke zierties. Allenig probeern ze dan soms heur schurknstreekn te verkoopn als verzetsdoadn. Noast de muute die ut kostn um oe niet veur t karrechien van de Duitsers te loatn spänn kwamp dan nog de last um 'echte' misdoad te onderscheidn van verzetswark. Tegelijkertied was t veur t verzet ok heel gunstig dat der plietsiemeansn waarn die veur t oge van Neerlands volk heur gewone wark bleevn doen en tegelijkertied de meugelikheid hadn um dat verzet van dienst te wean. Zie konn koomn op plekn woor n ander niet moch koomn en dat veural op tiedn woorop de burgers binn mosn wean.

Mien vaa was der iene van. Ien keer gunk e met n arrestant oaver stroate, varre noa 'spertied'. Alleen was de 'arrestant' un verzetsman die argns wean mos en absoluut veilig mos ankoomn. Ok zat der wè s un lading patroonn in de van dienstwege verstrekte zeildoekn fietstassn en die wordn dan netties ebrach woor ze wean mosn.

Un collega van mien vaa, in un veurige standplaatse, speuln dat spel ok. En wat ze ok prebeern, de Duitsers konn hum niet betrapn. Toen kwamp de Silbertanne in aktie. Un paar kogels in de boek. Vrouwe en kinder mosn boavn bleivn. En in ofwachting van t moment woarop e dood ebloed was, gunk ien van die lui zoo ongeveer alle Johannes de Heer varsies speuln die op t örgel stunn. Iej begriep dat zoiets bi-j oons thuus een grote indruk maakn en de schrik der flink in zat.

Un half joor later en midn in de nach zoo teegn un uur of twee, wordn der bi-j oons an ebeld. t Was in november en t weain en t reaggn. Mien vaa en moe en ikke wordn wakker. Mien breurtien en mien zussien hebt niks eheurd.

De belle... midn in de nach? Dat kwamp nooit veur, want dan was t spertied en ok nog zok weer der bi-j...

Mien vaa, 9 mm FN dienstpistool in de hand, zol zoo noar beneedn. Door wus mien moe hum met veule muuite van of te holdn.

Toen t boavnraam lös. 'Wie is door?' reup e.

Wè wat gestommel in t portiek, mar gien antwoord.

Nog een keer: 'Wie is door?' Weer gien antwoord.

Dat was vaste gien burger die plietsiehulpe neudig had. Want as die ut al woagn um noa spertied buutn te koomn, zol e zeker as e ienmoal an t goeie adres was de mond niet dichte holdn.

Glunig driftig as e was, maakn mien vaa weer anstaltn umme de trappe of te goan. Weer dezelfde film van mien moe die hum handnwringnd smeekn umme zich niet in de valle te loatn lokn.

Umdat ut stille bleef en wiej ok niks weg heurn goan, kreges wiej angst dat ze misschien zoln probeern stiekem binn te koomn. En zoo begunt de langste nach die a'k ooit beleafd hebbe. Want mien vaa had zich vaste veur enömn zich niet te pakn te loatn neemn. Hij gunk met de rugge teegn de mure op zolder zitn in wat, ok noe nog, kleermakerszit hiet. Pistool stief en strak op ut trappegat ericht. En zoo zat e door. Trui, lange onderbroek, pantoffels en mar kiek en luustern zonder un moment de vinger van de trekker te neemn. Un beeld dat onverwoestbaar en veurgoed in mien netvlies is egrift.

Eindelijk begunt ut lich te wordn en was die lange angstige nach veurbi-j. De eerste nachtn doornoa deude wiej nauweliks un oge dichte en t hef lange eduurd veurdat wiej weer rustig sleupn. Starker nog, de oorlog was al lange veurbi-j en as der soms s nachts ebeld wordn ha'k nog datzelde schrikgevuul.

Disse geschiedenis is nog vake weer op ehaald. En altied weer zegn mien moe: 'Wat ha'k toen toch un muuite um oew vaa teegn te holdn, dat e mien niet noar beneedn gunk. Ik hebbe um vanalles beloafd...'

Later begun ik mien of te vroagn wat dat 'vanalles' toch wè wean mocht en woorumme ze dan un kleur kreeg.

Geld ha'w niet...

Noe denk ik da'k ut wete.

As de dood noabi-j is kump de leavnsdrift des te starker noar boavn. En dat op zien felst in de erotiek. Ut naakte bestoan! t Is ok niet veur niks dat kloorkoomn umskreevn wordt as n beettien dood goan.

Buutn mien breurtien en mien zussien die der toen al waarn, he'k niet nog n hèleboel andere breurties of zussies ekreegn. Doorumme denk ik noe dat mien moe gien woord eholdn hef, of dat mien vaa zien cheque niet hef verzilverd en de karke, op de toen gebruikelijke maniere, vervrogd uut is blienv goan.

Guck mal Heinrich

Dit vertelsel spölt zich of achter n Kommiezn diek, woareargns tusken Lattrop en Freansweegn an n raand van n Beanthemer bos, doo't de kommiezn doar nog wal s leupn te patroieern. Dat was nog vuur '92 doo't de greanzn lös gungn vuur t persoon- en negotieverkeer. Mer dat kwam doar toch a nich zoovöl.

De kommiezn hebt t der zoowat opzitr. Ze möt n lestrn roondgaank van de wekke nog doon, eavn um en noabiej n diek kiekn en dan konn zee op t hoes an. Zoaterdag en zundag waarn zee vriej.

Biejnoa op n eand stöt Gait van n Tol zienn moat Jan van Hamans an en zeg stamelnd: 'N... n... noe m... mu'j d... doar s kie... kiekn!' Beide keerls doot eschrökn nen tred terugoet. Zee stoat as vast eneageld an den grond en trekt liekbleek of.

'n Liek! Doar haank n liek an n boom...' Hilmoal veralteneerd blijft ze der nen zet noar kiekn. t Hert boonsket eer in n haals. Wat noe te doon?

Noa n paar minuutn har Gait zich zon luk wivöndn en wörn ineens onmeunig hellig: 'Verdulleme nog an too! Noe he'j t mooi gangs, wel wet wat oons temet al nog te wochtn steet: verslaagn maakn, de plietsie en de liekwaag beln, rapportn schrievn en nog n hilm administratievn roompsloomp meer. Doar goat oonze vrieje dage! Wa'w den keerl mer nich mear tegnkömn...'

'Mer wocht s eavn...' Hamans Jan maann zienn moat zoo good as t gung töt röst. Hee har zich t gebuurn s bekekn en kwam op n lumineus idee. 'We'j wa'w doot? As wiej den keerl s n paar beume wieder hangt?' Gait was zoo verrast duur dat vuurstel dat e der niejs sproakeloos van wörn. Jan gung wieder: 'Loat de Pruus der zich met redn, dan bin wiej mooi verlöst van al dee plichtplegingn. En veur den keerl maakt t joa nich oet. Hee krig der t leavn toch nich met wierum.' Zoo ezegd, zoo edoan.

Mer toch veult beide kommiezn zich nich hilmoal geröst op wat zee noe hadn flikt. Zee blijft alsmer te tukkeren bie n boom. Beide keerls zit der lillik met in ere maag. Konn ze dit feilik wal maakn? En net op t momeant dat zee besluit t liek toch mer wier terug te haaln heurt ze wiederop n geritsel in n bos.

‘Wocht s eavn’ fluustert Gait niejs op eschrikt, ‘wat heur ik doar?’
Jan trekt zienn moat vlug an n aarm en ze verdoekt zich n meter of tieen
wiederop tuske de böske. Van de aandere kaant komt eer’ Duutse kollegaas.
Op eenmoal stoat dee stil, woarop n eenn n aander anstöt en zeg: ‘Aber
Heinrich, guck mal! Dort hängt er wieder...’

k Vertel oe disse anekdoot mer wieder zooas t mij ok vertöln is, en leegn
wi’k der nich um! Woarum zo’k ok, een van de aktaantn hef t mij n paar
joar eleedn zölf krek zoo oet de deuke doan.

LEU, POTLEU & STÖMPKES

Frank Löwik
Bettert oe!

n Riek stuk, dat *Bescheed* van Ben Siemerink in t tweede nummer van DNT. De feitin zint der best in de knup raakt met kuierieje van de borreltoafel. Noe gun ik Siemerink zien börrelken wa, ik spiej der zölvn ok nich in, mer dat wil noe nich zegn dat alns wat oonder invlood van wat Roland Holst 'alcoholische snuisterijen' neumn ok riepe is veur pubelkatie. Loat wiej twee van de 'wiesheeden' woarop S. oons trakteert luk noader beschouwn.

S. schreef hee kwam in n Eansker kafee met nen kammeroad oaver t plat te gaank. Den vreend har meuite um t plat te gebroekn: 'ne foute taal, zoo von hee. In de zin van fout ewes in n oorlog.' S. har ne dat, blikns t stuk, nich of estreedn.

Wat woln de kammeröa hiermet? Oet zichzölvn, post dato, verzetsheldn maakn? Was t n gräpke? Of hadn de heern gewoon nich zoo good noa edach? Dat leste toch, duch miej. Proatn as n nat kalf, dat is t.

Nichterum: de Tweantse sproake as NSB-sproake verlakschouwn?

Noe möt ik der echt efkes deursprekn!

De realiteit is kats aans. Terug noar Siemerinks *Bescheed*.

Wel t citoat good bezöt, least doarin twee stellingn:

1. t Tweants is gebroekt veur foute politieke doeln, zoodänig dat t beeld dat besteet van dee sproake doardeer bepoald is. Dat zol der dan op daal komn n groot deel van de veuranleu van t Tweanske plat zol kollaboreerd hebn.

2. n Fatsoenlik meanske zol zich in ne foute sproake nich mötn wiln oetdrukn.

t Antwoord op beide vroagn is aleens: blote nöalerieje!

Loat t oons luk oetwaarkn.

Biej 1. Oaver t waark van wat Tweanske schrievers moch dan mangs wa s de locht van spruutjes hangn, broenere daampn gaf t in ere schriefkökn nich.

Meer inteagndeel vake. Um mer s ne gapse vol van de belangriekste plat-schrievers te neumn: G. Vloedveld schreef roem veur den oorlog in 'ziene' *Nieuwe Twentsche en Almelo-sche Courant* felle anti-nazistukn, J. Buursink zat in t verzet en H. Bezoen hef van 1941 töt an t eand van den oorlog in n Japnkaamp ezötn.

C. Elderink en J. van Buren is gin verkeerd woord oet de penne vleuid. De nationaal-socialistiese schaandblaar dee't bedoeld wadn veur t Neersassiese en t Frese deel van Nederland, *Het Noorderland* en *Saxo-Frisia*, konn van Tweantse schrievers ginne metwaarking kriegn. Meer nog: mangs wördn der in dee blaar wa oaver Tweante eschreevn, benaamt dan oaver 'lösse huze', umda'j doaran zoo mooi de oalde Germaanse bouwgeschiedenisse of konn leazn. Dee stukkes wördn dan eschreevn deur H. Kleinstra, nen Grönniger.

Den zölfndn maakn ok n gedicht, halfumme in t Grönnigs en t Tweants, t enige Tweantse gedicht dat in al dee joarn in n fout blad pubelseerd wördn.¹

Niks dus 'fout in den oorlog'.

Dat der in Dreante, Grönnign en Freeslaand politieke döln roondleupn maakt van de Tweantse sproake ginne 'foute taal'.

Biej 2. At der ene sproake 'fout' hef ewes in de zin zooat B.S. dat meenn dan was dat toch de Duutse wa. Volgt doaroot dat dee sproake nich meer espräkn kan wördn? Haalt t noe nich an. Was de sproake van Hitler nich

ok de sproake van Goethe? n Instru-
meant is nich fout as der ne foute
deun op spöld wördt!

Luk wiederop debiteert Siemerink
nog ne enormiteit as hee zich verde-
dign wil veur t feit dat hee Tweantse
tekstn in t Hollaands besprekt in de
kraante. t Plat zol nich kunn:

'Het is hier niet zo, in tegenstelling
tot de situatie in bijvoorbeeld Fries-
land, dat een substantieel deel van de
bevolking de streektaal actief of zelfs
maar passief beheerst.'

O joa? Seend de verzuchting van
prof. H. Entjes dat der hoast ginne
onderzoekciefers wadn oaver de
hoalding angoande en t gebroek van t
plat is der wa t een en aander in t
lech ekömn.²

Nemt de enquetes van H. Engelber-
tink en B. Wolbert, woaroet ik moch
citeern in mien book *Om de taal van*

Twente. Doaroet leert wiej hil aans.
Um meer ene vroag met antwoord
biej den kop te kriegen: 'Welke taal
spreekt u meestal met uw vrienden?'

Engelbertink kreeg terug: 89%

Tweants. Wolbert kreeg terug: 51%

Tweants en 14% Tweants en Hol-
laands.³

Oet t nog recentere onderzoek van
H. Beerlage zea 75% t Tweants te
verstoan, en 53% t ok t könn sprekn.⁴
De criterea dee S. an wil legn um van
substantieel te könn proatn zint mij
nich bekeand. Meer boavngeneumde
percentages möt der oonder begrepen
wördn aans deugt ze nich.

In n kort stuk twee moal zoo wied
mism dat is alman nich egeavn. Doar
past respekt veur. Mer nog wadn de
proemmn nich op. Wat te deankn van
de dore toonaamn dee't ineenn ge-
broekt möt wördn as der ene in t
Tweants schrif? Wat van al dee Hol-
laandse weurde - bedremmeld, kenne-
lik - in nen Tweantsn tekst?

A'j schrievt in t Tweantske plat köj

oe der nich met n pötjen van of
maakn Ben S. Ok dat hef serieuze
andach neudig. Bettert oe!

¹ *Het Noorderland*, 1942-7, p.214

² H. Entjes, *Dialecten in Nederland*,
p.26

³ F.G.H. Löwik, *Om de taal van*
Twente, p.155

⁴ H. Beerlage, *Twents in Twente*, p.38

Frank Löwik

n Woord an Henk Lettink

As Henk Lettink de penne opkrig,
dan möj der umsgelieliks efn veur
goan zitn. Hee is joa een van 'de
verstaandige leu' dee't an de Moespot
ere krachtn geavt. Oet zien dicht- en
prozawaark blik ziene integriteit en
kwaliteit. En a'j ne heurt proatn, dan
zèg e ok wat. Biejzöndere andach dus
veur zien artikel *De (ne) nije tied?*
in De Moespot.¹

n Eerlik emeand en good deurdacht
stuk. Al hef dat nich sitoo te
beteeknn da'w t voort met alns eens
könt wean.

Op de eerste plaatse schrif e angoande
de verschiening van DNT oaver 'ver-
snippering'. Dat veun hee 'n betjen
jammer' en hee vreug zich wiederop
of of t 'slim', in den zin van vernem-
stig, verstaandig, is dat der n niej blad
biej is ekömn.

Doarop dit as bescheed: oons abon-
neebestaand tealt völle naams dee'j
nich antreft, en ok nooit hebt an
etröfn in de vergangenheid, biej de
abonnemeants- of leednlietn van net
t zölfde wat veur orgaann of vere-
nings dee't de regionale sproake veur-
stoat dan ok.

t Is n aander - waart oe: *aans*, nich
better - niej publiek. Dat is, duch
miej, iets woar de leu dee't in t spier
zint veur de Neersassiese sproake zich
um mosn biejn. Méer leu, nen breei-

ern kreenk. Niks 'versnippering' dus: oetbreiding en doardeer verrieking.

Dan luk oaver de schriefwieze. Hoozol t ok aans. Hier hef Lettink t biejn verkeerdn eand. t Was nich de Tweante Akademie dee veur Tweante de schriefwieze vaste stealn. Dat was de schriefwiezekloch van den Kreenk veur de Tweantse Sproake. Ik hebbe doar zölvn bij ezötn en ik kan oe koveern - t spit mij da'k t schrievn möt - doar zatn nich bloos leu bij 'dee't van dat soort dinge verstaand hebt'. (Een moal - t heugt mij nog as den dag van gister - mosn twee oalderre vrouwleu, deel oetmaaknde van dee kloch, oet eduud wördn wat n synoniem dan toch wa was!) Nee, dee schriefwierzeregels zint der ekömn deur Konsensus, waarbiej mangs gode en verstaandige veursteln t nich haaln met as enig argumeant 'dat t zoo raar stön'. Ik doel hierbiej bijveurbeeld op mien veurslag um den a met Umlaut in te voern. Ik veun hierbiej Prof. Entjes an miene zied. Mer t hef niks oet ehaald: 't stön zoo door'. Doarmet wil ik bloos dit zegn: dee regels könt better. De Van der Vliet-schriefwieze hef dee regels verbeterd woar at dat neudig was, dewiel hee as roodn dread toch jummer de schriefwieze van den Kreenk nöm. Wiej mait disn 'import-Tweant', zooat Lettink ne neumt - of gewoon in t plat disn boetenmaarksn - wa onmeunig daankbaar wean veur de Titaannarbeid woarmet hee zich of ewörseld hef.

Dat möt oons nich irriteern, Henk Lettink. Dat möt oons greuts maakn. Want völ leu van t eign volk treadt eer plat in den drek. Mer hier is nen aanssproakign den veur eer in t kriet treadt en t plat au sérieux nemt.

DNT wil nije loagn anreurn, in den breedte deur oetbreiding van t leazersbestaand en in de deepete deur t kwali-

teitskriterium zwoar met te loatn weagn. Doarmet maakt wiej de weurde van Oarnd Lamm verstörvn töt de oonze woar hee dichtn oaver ziene Moder(sproake)²

*En oonderwiel nog bore wiej
noar nije weln, nije bronn
in diene depe groondn
dee zoo stil zint en behods.*

en probeert as Mozes dootieds water te sloan oet de rotssteenn. Doarbiej neugt wiej alman dee oons half wil stoan. Benaamt ok leu as Henk Lettink.

¹ *De Moespot*. Nummer 164 p.14-17

² Arend Lamm, *Mooder*. In *Tweansche bleujsels* (met Henk Lamm) p.9

Goaitsen van der Vliet n Weurdken derbiej

Volgns Henk Lettink kon *De Moespot* niks schrievn oaver DNT umdat ik ze gin receansie-eksemplaar har doan. Zoo makkelik kan e zich der nich oonderoet drein!

t Is woar da'k t eerste nummer noar n oald redaktie-adres har estuurd, mer dat kan toch ginn groond veur stilzwiegn wean?

Ut *Moespot*-redaktielid dat DNT as leazer in t hoes har, har t verschienn van n niej blad in t plat toch ok könn anreurn in de redaktie? En boetndat: de twee grote regionale kraantn en Radio Oost hebt umsteandig andach geavn an de presentoatie en t eerste nummer van DNT.

Oaver t oetblijvn van ne receansie he'k trouwns gin woord zegd. Bloos: 'Ok doar zwiegn'. Want DNT wör geels nich op emarkt in *De Moespot*, en dat kon ik mij aamper-an veursteln van verstaandige leu dee't zich a joarn broekt veur t plat.

Gerrit Klaassen

Klôafzin 1 — Van hoes oet

n Blad in t plat met themaas van disse tied, da's wier s wat aans as nostalgie, folklore of achterlikheid woar t plat nog wal s met wördt identifiseerd. En um eerlik te wean lik mij zon initiatief ok genne oaverbodige luxe. Stearker nog, t wörn zölvns drok tied. Ik heb mij noa twee nummers der pas 'met terugwearknde kracht' op abon-neerd. Nen Tukker den n kat oet n boom kik? Ik kreag a rap luk meer sympathie doo k zag dat de eerste nummers deur Goaitsen van der Vliet - n oetgeaver zölf - in de bus wördn smetn. Nog den zölfnd dag he'k ze met andacht oetleazn.

Ik möt oe eerlik beken: plat leazn dat geet nog wal, mer in t plat schrievn vöf mij in n anvaank noga zoer. In Albearge is oons - mien öldere breur en zus en ik zear n gek - t plat duur Kösters Jan en Hepn San as ne modersproake bijbracht. (An disse kaant van de weerld wilt de leu aait geern wetn van wel a'j der een bint. Den hoesbrief is hier dan noe ofgövn; dan is doar ok kloarigheid van.) In weerwille van wat in t eerste nummer van DE NIEJE TIED oaver dit woord wördt schrevn op bladzie-de 2, is oons dee 'modersproake' - wiej leern t allenig mer sprekn - as zoodoanig met n papleppel ingötn. Doar noa kwam wiej pas met de 'Hollaandse sproake in anraking op de kleuterschool. Ik har dee taal mangs wal s heurd op de radioo (wiej zint nog net van de zeenkn-teiltjes-ginne-roasie en tillevisie harn wiej eerst ok nog nich), mer dat kleunk doo mis-schien net wat könniger as t Duuts. Met vief joar leern iej dan schrievn op de leagere school. Zoo wördt oe t Nederlaands töt eerste schrieftaal maakt. De Tweantse schriefwieze is mij nooit bijbracht. Dee kwam mij

völle joarn later pas oonder oogn doo t Nederlaands leazn en schrievn mij a duftig eegn was maakt. Zoo zal t vöf aandere leu van t plattelaand wal aleens wean vergoan, at dee a hebt probeerd plat te leazn, loat hen te schrievn.

Anakronisties döt zich hier dan ok vuur da'k de Hollaandse sprektaal vuur mijzöf eerst vanoet t plat möt umzetn, terwiël ik de schrieftaal - dee k nooit leerd heb, dus ik rommel wat dat angeet mer wat an - as t woare vanoet t Nederlaands terug möt brengn noar t plat. Ik kan gewoon-weg (nog) nich zoo rap in t plat schrievn. Doarmet geet van t plat-proatn, eer t op papier steet, t neudige verleurn umdat dee Nederlaandse schriefwieze zich der tuske reurt. Der bint platschrievers dee eer sproak- en schriefwieze beheurlik bij mekaar liekt te hoaldn, mer vaak lik t leste ok wa net iets gekeunstelder. Kenmeark van n dialekt dat achterof ziene grammatika nog möt zeukn eer a'j könt sprekn van ne Tweantse schriefwieze? A'k noe dit stukske in t plat schrief, dan he'k t idee da'k eerst n soort vertaalslag möt maakn van plat viaa Nederlaands noar Tweants.

Mer woar t mij noe feitelik um begunn was bij dit schrievn - t lik dat meanske wal dat n hilm mirrag bij n noaber zit um an t lestn te vroagn of t oetkump of ze den zölfnd oavnd op visiet könt komn - is dat Frank Löwik in t leste nummer van DNT vreug of der in t Tweants van dee 'klôafzinn' bint woarmet inkom-melingn en 'echte Tukkers' oet me-kaar te hoaldn bint. Van hoes oet heb ik der twee metkreg: *n Haann zat bestrieens op n niendeur* en *He'j nog roepn op n moos?*

Biej nich-Tukkers krie'j - as dee t veur t eerste moal heurt - n scholder-ophaaln, doar kö'j van op an.

Henk Leferink
 Klöafzin 2

Eavn mos ik knipern met de oogn.
 Ton scheut mij ok de Fraanse les op
 de ULO weer te binn. *N'escalier pas
 dans cette espoir car il est encore
 semaine* stön der op t bord um an te
 geavn hoo at t nich mos. En net
 zooas Lodewiek Napoleon der meute
 met had um dat Nederlaands te leern,
 hadn wiej as 12-13-jöarign de grötste
 probleemn met t Fraans. Zoo hef elke
 taal ziene eigne nukn, of dat non
Scheveningen veur nen Duutser is, of
 iej vragt nen Amsterdammer noar de
 betekenis van *n Ulk zat bestrids op n
 niendeur*. Ze zölt der beide eavnvöl
 meute met hebn.

Gif t in t Tweants ok zonn zin den
 nen aandern nich oetsprekn kan, was
 de vroege. Ik dachte van wa. Wat
 dachn iej van: *Den ondog reed met n
 kuurken veur n köarken vol met
 kuukn in t langs deur de kökn*.
 (De deugniet reed met een big voor
 een karretje vol met kuikens in de
 lengte door de keuken.)

Everhard Jans
 Gedachtn an Koperen Ko

Biej stukke scheet mij gedachtn an
 Koperen Ko duur n kop, oonzn
 stroatmuziekspöller oet Almelo den
 in 1993 stöarvn is. In t zommer spöln
 hee leedkes op ziene ammonikaa bij
 Talamini, neet wied van de Grote
 Karke, at doar wier leu op de terrasn
 zatn. Ok bin k m temeute komn bij
 Stoppelheane in Roalte, waar hee,
 hoaste neet kapot te kriegen bij t
 zingn, zien buulken an de ammonikaa
 hen en wier leut slingern.
 Op t lest har e de been der of, mear
 Willem van Laar, zooas e hetn met

zienn Hollaandsn naam, spöln verdan
 op ne bakfietse, an ekleed as Santa
 Claus. t Tröf mij at e ok religieuze
 leedkes an t spöln was. Jan Vrijman
 hef indertied nen film maakt oaver t
 leavn van dusn artiest.¹

In Almelo probere wiej noe ne
 skulptuur van dusn stroatkeerl kloar
 te kriegen. Der is ne Stichting Koperen
 Ko dee pekulaantn bij mekare an t
 gaddern is. Natuurlik bunt der leu
 dee Wilm neet netjes genug vunn en
 zoowat ofwiest.

Leu, iej heurt nog hoo t oflöp.

¹ Jan Vrijman/Ed van der Elsen,
Op de bodem van de bemel (1965).
 Mooie beeldn oet disn film wörn
 later pubelseerd in t fotoobok Jan
 Vrijman, *Vier dagen Nederland* (Meu-
 lenhoff Editie 100, Amsterdam 1966),
 met nöast *Koperen Ko* ok nog *De
 paardenmarkt*, *De veilingmeester* en
De gebedsgenezing. [red.]

Goaitsen van der Vliet
 Goodgoan in 1995

In t veurige nummer (augustus 1994)
 schreef ik dat *Stad en laand*, den
 moond van de Twente Akademie, in
 alle taaln zweeg oaver t verschienn
 van DNT. Da's noe nog niks aans,
 mer vernömn hebt ze oons onder-
 wiel toch a wa. Dat ko'j tenmeenstn
 dikke zeen an ere niejjoarskaart met t
 gedichtke *Op ne fietse* van Herman
 Finkers, op twee apostrofs noa um
 ezet in oonze standaard schriefwieze,
 krek zooas wiej t harn doan in DNT1
 (en woarveur wiej Finkers' toostem-
 ming harn).

Oavernömn dus, mö'j begriepn, töt
 oons biejschriif an too: Oet zienn
 beundel *Poëzie van de zangvereniging
 'Op zwart zangzaad'*.

Toch blij dat ze bij de Twente
 Akademie wies bint met oons weark.

IN EN OAVER T PLAT

Nieje oetgaavn van 1 juli 1994 töt 1 januari 1995, deels noar opgoav van de Overijsselse Bibliotheekdienst. A'j hieroaver luk meer wetn weelt, kö'j de Bibliofoon beln op nummer 06-9394 (vieftig ceant de minuut).

In druk

- B.H. Bennink, *Wet i-j nog? / Miene jeugdjoarn op de kattenbarg en andere vertelsels uut vrogger tied*. Stichting Vrienden van 't Hoge Veld, Aaltn. ISBN 90 9007526 7
- Gerard L.B. Broekhuis, *Köpkes oet de gaarven / Een keuze uit de spreuken van meester Willem Dingeldein*. Stichting Heemkunde Denekamp, Deankaamp. ISBN 90 800723 4 6
- Dinant Dijkhuis, *Taal van Haaksbergen*. Redaktie Hennie Beerlage, Johan Schildkamp en Jan Sonder. Twente Akademie, Eanske. ISBN 90 74064 02 7
- Dinie Hiddink, *Ploetern / Jeugdherinneringen*. Hiddink, Lochem.
- *n Hoesbreef*. Veerdeljjoarschrift met völ ruimte veur t plat oonder redaktie van Jan Oude Nijhuis, Henk Stobbe, Jan Swennenhuis. Historische Vereniging 'De Dree Marken', De Lut. Gin ISSN.
- *Jaarboek Twente 1995*. Met in t plat *Proost, Wilm!* deur Frank Löwik. Twente Akademie, Eanske. Gin ISSN
- G.J.H. Krosenbrink/Staring Instituut, *Achterhoekse spreukenkalender 1995*. Van de Berg, Eanske. Gin ISBN.
- Gait-Jan Kuipers, *Twentse spreukenkalender 1995*. Van de Berg, Eanske.
- Wilfried Poorthuis, *Trouwn is houwn*. Van de Berg, Eanske. ISBN 90 5512 029 4
- H.B.M. Temminghoff, *'n Spierken zuver Grols / 'n Verzameling woorden en oetdrukkingen oet Grolle*. Staring Instituut, Deutek. ISBN 90 73667 18 6
- J.B. van der Velde, *Grammatica van Tweants*. Van de Berg, Eanske. ISBN 90 5512 028 6
- Gerrie van de Waarde-Nikkels, *Zunnebargen. Dialectverhalen*. Sallandserie 16. Guldemon, Roalte. ISBN 90 71429 23 7

Op CD

- *Het beste van Overijssel Plat*. Ivory Tower, Boornerbrook. ITD 20.117
- Jan Ottink Band, *Ik jaag op spoken*. LINK CD-3
- Normaal, *Het complete hitoverzicht*. Arcade, Nieuwegein. 01 7440 6
- Joke Wanscher alias Dika van de Wierdense Revue, *Wille en weemoed*. Ben Veldkamp Produkties, Deavnter. 1300

Ok dit joar döt V&D geern in t plat verdan.

Nich bloos op oonze bookofdeling
mer in t hille waarnhoes.

Iej könt der nich alleen van alns
koopn, iej mait der ok zoolange
roondkiekn a'j mer weelt.

En he'j dörs ekreegn van al dat
mooie grei, dan kö'j altied terech
in oons restaurant veur n köpken
koffie of wat te etn.

Wiej neugt oe!

V&D, OEW WAARNHOES

**Op nen dag
dreenk iej
gin bier
meer...
dan
dreenk iej
Grolsch**

